

OKUL DEĞİŞKENLERİNİN EĞİTİMDE VERİMLİLİĞE ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. Abdullah ADIGÜZEL
Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim ABD
aadiguzel@harran.edu.tr

Özet

Eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin öğretmen görüşlerine dayalı olarak belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, 2010–2011 öğretim yılı güz yarıyılında Şanlıurfa merkezde bulunan ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 234 öğretmenden anket yoluyla toplanmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen; fiziki yapı, öğretmen nitelikleri, öğrenci özellikleri, yönetim anlayışı ve okul-aile işbirliği boyutlarında belirlenen tüm faktörlerin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin öğretmen görüşleri, yenilikleri takip edenlerin lehinde ve izledikleri dergi sayısı fazla olanların lehinde anlamlı farklılık göstermiştir. Araştırmada, eğitimde verimliliği sağlamak için okulun değişen koşullara göre kendini yenilemesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, verimlilik, öğretmen nitelikleri, öğrenci özellikleri

THE EFFECT OF SCHOOL VARIABLES ON EFFICIENCY IN EDUCATION

Abstract

This study, aiming at determining the effect of school variables on efficiency in education, based on teachers' conceptions, has been conducted using general survey model. Data for the research have been gathered via surveys from 234 teachers working at primary and secondary schools in center of Şanlıurfa, in first semester of the 2010-2011 academic year. According to the results, teachers have specified all the factors affecting school efficiency as important, on physical structure, teacher qualifications, student properties, management approach and school-family cooperation. Teacher conceptions, concerning specification of factors that affect school efficiency, have varied in favor of teachers who keep up with innovations in their fields and follow more number of journals. In the research, it has been recommended that schoolsshould renew themselves in accordance with changing conditions, in order to ensure efficiency.

Keywords: Education, efficiency, teacher qualifications, student properties

1. Giriş

Günümüzde eğitim kurumları dahil olmak üzere tüm işletmelerin ağır rekabet koşulları altında çalışma zorunluluğu, toplumsal yaşamın hemen her alanında gerçekleştirilmesi beklenen kalkınma çabalarında yapılması gerekli görülen değişim, gelişim ve yenileşme ihtiyacı, kurumların verimli çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Kurumların verimliliğini sağlayacak en önemli faktörlerden birisi kuşkusuz iyi yetişmiş insan gücüdür. Nitelikli insan gücü eğitim kurumlarındaki verimliliğin hem nedeni hem de sonucudur. Çünkü bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişme ve değişimler iyi yetişmiş nitelikli insan gücüne olan gereksinimi ön plana çıkarmaktadır. İyi yetişmiş nitelikli insan gücü, çağın koşullarına uygun olarak donatılmış, nitelikli eğitim kurumlarında yetiştirilmektedir. Atay (1988) kurumlardaki verimliliğin analizinde, çalışanın psikolojik, sosyal ve ekonomik beklentileri, işgücünde önemli rol oynadığını belirtmektedir. Ancak eğitim kurumları olarak tanımladığımız okullardaki verimlilik açısından düşünüldüğünde çalışan faktörü, öğretmen ve diğer okul çalışanları olarak tanımlanabilir. Oysa eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin çok daha fazla ve karmaşık olduğu bilinmektedir.

John Goodland “Okul denilen bir yer” adlı çalışmasında okul ve derslikleri, estetikten yoksun ve sıkıcı olarak tanımlar. Oysa öğrenme için uygun çalışma ortamları, öğrencinin motivasyonu ve başarısıyla yakından ilişkilidir (Akt: Gunter, ve Jan, 1999).Gunter, ve Jan (1999) eğitimde verimliliğe etki eden vefiziksel faktörlerbilinendersliklerin görünümü, ses düzeni ve yerleşme biçiminin önemli olduğunu belirtir. Bu nedenle derslikler çekici ve düzenli yerler olmalıdır. Dersliklerin aydınlatma ve ısıtma sistemleri de öğrenci motivasyonunu etkiler. Derslerde öğrencilerin konsantrasyonu aşırı sıcak ya da soğuk nedeniyle olumsuz etkilenebilir. Sınıf düzeninin önemli bir özelliği de ses düzenidir. Anonslarve gürültülü sosyal etkinlikler derslerde öğrencileri olumsuz olarak etkileyebilir. Ayrıca dersliklerde yerleşme düzeni de verimlilik açısından önemlidir. Günümüzde dersliklerde yerleşme düzeni tek sıra halinde sabit oturaklar şeklindedir. Oysa sıralar derste kolay iletişimi sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Derslikler, öğretim teknolojileri ve eğitim araç-gereçlerinin verimli kullanımına da uygun olmalıdır. Cradler (1996) sınıf düzeni ve öğretim teknolojilerinin donanımı, okullarda uygulanan eğitim programına

uygun hale getirmek için bazı faktörlerin göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtir. Bu faktörler; öğrencilerin gereksinimleri, kaynakların yeterliliği, teknolojiye yönelik tutumlar, teknik destek ve gerekli rehberliğin sağlanması olarak özetlenebilir.

Eğitimde verimliliği etkileyen en önemli okul değişkenlerinden biri öğretmenlerdir (Glasser, 2000). Öğretmen, yönetim ve insan ilişkileri konusunda beceri sahibi olmalı ve mesleki yaşamında bu becerileri sürekli olarak geliştirmelidir. Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme çabalarını destekleyerek onların daha iyi öğrenmelerini sağlamalıdır (Basinger, 2000). Öğretmenler, öğrenmeye istekli olmalı ve öğrenme sürecini sınıfla paylaşmalıdır (Gunter, ve Jan, 1999). Eğitimin verimliliğine önemli derecede etki eden öğretmenlerin sahip olması gereken önemli bir nitelik de bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma yollarını bilmesidir. Bu nedenle öğretmenlerin bilgi okuryazarı olmaları gerekmektedir. Lawless (2003), bilgi okuryazarlığını, “bilgiyi bulma, değerlendirme, analiz ve sentez yapma yeteneği” olarak tanımlamaktadır. Bu yeteneğe sahip öğretmenler öğrencilerinin bilgiyi yapılandırma ve kullanma yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olabilirler (Lawless, 2003). Çünkü öğrencilerin hayatları boyunca gereksinim duyacakları tüm bilgileri okulda öğrenmeleri olanaksızdır. Bu yüzden, nasıl öğreneceklerini öğrenmeleri gerekmektedir. Eğitimin verimliliğine etki eden bir diğer faktörde öğrencilerdir. Öğrencilerin; bilişsel, duyuşsal ve devinimsel hazır bulunuşluk durumlarının istenilen düzeyde olması, öğrenme amaçlarının belirlenmiş seviyede gerçekleşmesi açısından önemlidir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk durumları ile onlara kazandırılması öngörülen bilgi arasında anlamlı bir ilişkinin kurulması halinde öğrenciler öğrenme etkinliklerine daha aktif katılacaklardır. Öğrencinin zeka düzeyi, ilgi, yetenek ve yetileri, önceki öğretim düzeylerindeki başarısı, çalışma alışkanlıkları, öğrencinin uygun çalışma ortamına sahip olup olmaması, çevresinden yakın destek ve ilgi görüp görmemesi, beklenti ve tutumları başarısını etkilemektedir (Richards, 1986). Bu nedenle, öğretmenin, öğrencileri birbirinden farklı öğrenme gizil gücüne sahip bireyler olarak görmesi ve onların gizil gücünü açığa çıkarmak üzere davranışlar sergilemesi gerekmektedir (Ünal, 1996).

Yönetim önemli bir okul değişkenidir ve görevi, okul verimliliğini artırmak ve amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Verimlilik, okulun madde ve insan kaynaklarını en verimli bir şekilde değerlendirmekle artırılabilir. Okul yöneticisinin bunu

gerçekleştirebilmesi için okul yönetimi kavram ve süreçlerini çok iyi bilmesi ve başarıyla uygulayabilmesi gerekmektedir (Bursalıoğlu,1997). Binbaşoğlu (1983) iyi bir okul ve eğitim yöneticisinin iyi bir lider olması gerektiği üzerinde durmaktadır.Okul yöneticisi; konumun verdiği güç yerine, geniş bilgi ve yeterli coşkuya sahip, herkese karşı anlayışlı ve eşit davranan, çevresindekilerle iyi ilişkiler kuran, üzerine aldığı işleri sorumluluk duygusuyla uygulayan ve sonuçlandıran, programlarını dikkatle planlayan, uygulayan, eğitime inanan ve öğrencinin yararlarını her şeyin önünde tutan, her fırsatta iş arkadaşlarının morallerini yükseltmeye çalışan, okulla toplumun işbirliği yapmasını sağlayan, okulu topluma, toplumu da okula yaklaştırmaya çalışan okul yöneticilerinin nitelikli yöneticiler olduğu ve okul verimliliğine önemli derecede katkı sağladıkları bilinmektedir (Binbaşoğlu, 1983).

Okul aile işbirliği, eğitimde verimliliği etkileyen önemli bir faktördür. Özabacı (2005) 'ya göre, öğrencilerin okul başarısızlığının ifade edilmesinde ev ve aile ortamı ilk sırada yer almaktadır. Özdayı (2004)'a göre ise istenmeyen davranışların en aza indirilebilmesi için öğretmen, yönetici ve ailenin ortak çaba içerisinde olmaları, olaylara anlayışla yaklaşmaları, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren programlarla öğrencilerin motive edilmesi gerekmektedir. Çünkü öğrenci ailesinin toplumsal, ekonomik ve kültürel özellikleri, öğrenci başarısını etkileyen oldukça önemli bir etkidir. Öğrenci ailesinin tutum ve beklentileri, ailenin yapısı ve ailede yaşayan birey sayısı, çocuklara yapılan akademik yardımın düzeyi, evdeki kitaplar ve diğer eğitim araçları, çocukla birlikte yürütülen etkinlikler gibi faktörler eğitimin verimliliğine önemli derecede etki eder (Richards, 1986). Böylece okulun fiziki görünümü, altyapı ve öğretim teknolojileri açısından donanım durumu, okulda görev yapan öğretmenlerin niteliklerine ve öğretme-öğrenme sürecinde öğretim teknolojilerini kullanmaya ilişkin tutumları, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenci ailelerinin özellikleri ve okul yönetimi gibi faktörlerin eğitimin verimliliğine olan etkilerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışma bu temel gereklilikten hareketle desenlenmiştir.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, okul değişkenlerinin eğitimde verimliliğe etkisini öğretmen görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Bu amaç kapsamında araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Eğitimde verimliliği etkileyen okul değişkenlerine ilişkin faktörler nelerdir?
2. Eğitimde verimliliği etkileyen okul değişkenlerine ilişkin faktörlerin önem derecesi nedir?
3. Eğitimde verimliliği etkileyen okul değişkenlerine ilişkin faktörlerin neler olduğunu belirlemeye yönelik öğretmen görüşleri kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3. Yöntem

Okul değişkenlerinin eğitimde verimliliğe etkisini öğretmen görüşlerine dayalı olarak belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmatekil ve ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir.

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 2010–2011 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Şanlıurfa merkez ilçede bulunan ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan tüm öğretmenler oluşturmaktadır. Şanlıurfa merkezde 75 ilköğretim ve 42 ortaöğretim olmak üzere toplam 117 ilk ve ortaöğretim kurumu bulunmaktadır (Şanlıurfa MEM, 2011). Bu kurumlarda görevli toplam öğretmen sayısı yaklaşık olarak 2340 olduğu belirlenmiştir. Ancak bu öğretmenlerin tümüne ulaşmanın güçlüğü nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Çalışmada oranlı örnekleme yaklaşımı benimsenerek okullara dengeli dağılım sağlanması koşuluyla mevcut öğretmenlerin %20'sine ulaşılması amaçlanmıştır. Bu orana dayalı olarak Şanlıurfa merkezdeki ilk ve ortaöğretim kurumlarına toplam 450 anket gönderilmiştir. Gönderilen anketlerin 242 tanesi geri dönmüştür. Dönen anketlerden 234 tanesi değerlendirilmiştir. Anketin birinci bölümünde öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin sorular, ikinci bölümde ise eğitimde verimliliği etkileyen okul değişkenlerine ilişkin maddeler yer almaktadır. Buna göre,

araştırmaya katılan öğretmenlerin %36.8'i kadın, %63.2'si erkektir. Bu öğretmenlerin %35'i Fen ve Matematik alanında, %65'si Sosyal alanında oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin %54.3'ü ilk, %45.7'si ortaöğretim kurumlarında görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %70.9'ü öğretmen olmak istedikleri için, %20.9'ü iş olanağı olduğu için ve %8.1'i aileleri istediği için öğretmen olmuşlardır. Öğretmenlerin 21.8'i alandaki yenilikleri her zaman, %59.8'i arasıra, %2.1'i nadiren takip ettiklerini ve %16.2'si hiç takip etmediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin 61.1'i hiç dergi takip etmedikleri, %28.2'si ayda bir dergi ve %10.3'ü ayda iki dergi takip ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %53'ü hafta 1–5 saat arasında interneti kullanırken, bunu %24.4 ile 6–10, %13.2 ile 11–15, %6 ile 21 ve üzeri ve %3.4 ile 16–20 saat arası internet kullananlar takip etmektedir. Öğretmenlerin %23,9'ü interneti araştırma yapma, %6,4'ü oyun oynama, %30,3'ü bilgiye erişme, %21,8'i eğlence, %2,1'i iletişim ve %15,4'ü bilgi edinmek amacıyla interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %8,5'i hiç kitap okumazken, %36,3'ü ayda bir, %37,6'sı ayda iki, %10,7'si ayda üç ve %6,8'i ayda dört ve üzeri kitap okudukları belirlenmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplamak amacıyla hazırlanan anketin kapsam geçerliği uzman görüşüne, güvenilirlik çalışması ise (Crombach alfa) güvenilirlik katsayısına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan güvenilirlik çalışmasında anketin geneline ilişkin güvenilirlik katsayısı .934 olarak bulunurken, anketin fiziksel faktörler boyutu .838, öğretmen boyutu .670, öğrenci boyutu .867, yönetim .854 ve okul aile işbirliği boyutu .825 olarak bulunmuştur. Ulaşılan bu değerler, veri toplama aracının güvenilirliği için yeterli olarak kabul edilmiştir.

3.3. Toplanan Verilerin Çözümlemesi

Toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmelerinde SPSS Statistics 16,0 paket programından yararlanılmıştır. Verilerinin gruplar arasında normal dağılıma uygunluğunu belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov normalite testi yapılmıştır. Elde edilen (6.77) değeri Kolmogorov-Smirnov tablo değerinden büyük olduğu için normal dağılım göstermektedir. Araştırmada yapılan istatistiksel çözümlenmeler için anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın amaçları

doğrultusunda öğretmen görüşlerine göre; eğitimde verimliliği etkileyen okul değişkenlerine ilişkin faktörleri belirlemede aritmetik ortalama ve standart sapmalardan, öğretmen görüşlerinin kişisel özelliklerine göre anlamı farklılık gösterip göstermediğini belirlemede t-testi, tek yönlü varyans analizine Tukeytestlerinden yararlanılmıştır.

Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlere ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amacıyla kullanılan veri toplama aracındaki maddelerbeşli olarak derecelendirilmiştir. Ölçme aracındaki her bir maddeye ilişkin bu dereceler ve her bir dereceye verilen kodlar ise; *çok önemli için 5, önemli için 4, biraz önemli için 3, çok az önemli için 2 ve hiç önemli değil için 1* olarak belirlenmiştir. Ölçme aracı yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) varsayımından hareket ederek seçeneklere ilişkin alt ve üst sınırlar belirlenmiştir

4. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin öğretmen görüşlerinden ve bu görüşlerin öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Okul Verimliliğini Etkileyen Faktörler

Bu başlık altında, araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Fiziksel faktörlere ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Eğitimde Verimliliği Etkileyen “Fiziksel” Faktörlere İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Önem Derecesi	
	\bar{x}	Ss
Okul binasının ve dersliklerin havalandırma, ısıtma ve aydınlatma sisteminin olması	4.17	.805
Okul çevresinde gürültü yaratan kaynakların varlığı	3.89	.783
Okulun yeterli düzeyde sosyal ve sportif etkinlik alanlarına sahip olması	4.08	.784
Okul binasının çalışanlar ve öğrenciler için yeterli düzeyde güvenlik donanımına sahip olması	3.97	.774
Okul binasının ve dersliklerin fiziki görünümü ve teknolojik altyapısının yeterli olması	4.00	.802

Dersliklerin bakım ve temizliğinin düzenli yapılması	3.88	.793
Dersliklerin düzeni ve öğretim amacına uygun araç-gereçlerle donatılmış olması	3.90	.825
Olası araç-gereç arızalarına vaktinde müdahale edecek yeterli sayıda teknik elemanın olması	3.80	.817
Okulun zengin bir kütüphane ve teknoloji merkezine sahip olması	3.81	.827

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin, eğitimin verimliliğini olumlu olarak etkilediğini belirttikleri faktörlere ilişkin görüşlerinden elde edilen verilerin aritmetik ortalamaları $\bar{x}=3.80$ ile $\bar{x}=4.17$ arasında değişmektedir. Bu sonuca göre, eğitimde verimliliği etkileyen en önemli faktör; 4.17 aritmetik ortalama ile “Okul binasının ve dersliklerin havalandırma, ısıtma ve aydınlatma sisteminin olması” olurken bunu; 4.08 aritmetik ortalama ile “Okulun yeterli düzeyde sosyal ve sportif etkinlik alanlarına sahip olması”, 4.00 aritmetik ortalama ile “Okul binasının ve dersliklerin fiziki görünümü ve teknolojik altyapısının yeterli olması”, 3.97 aritmetik ortalama ile “Okul binasının çalışanlar ve öğrenciler için yeterli düzeyde güvenlik donanımına sahip olması”, 3.90 aritmetik ortalama ile “Dersliklerin düzeni ve öğretim amacına uygun araç-gereçlerle donatılmış olması”, 3.88 aritmetik ortalama ile “Dersliklerin bakım ve temizliğinin düzenli yapılması”, 3.81 aritmetik ortalama ile “Okulun zengin bir kütüphane ve teknoloji merkezine sahip olması” ve 3.80 aritmetik ortalama ile “Olası araç-gereç arızalarına vaktinde müdahale edecek yeterli sayıda teknik elemanın olması” faktörleri izlemektedir. Öğretmenlerin, “Öğretmen” faktörüne ilişkin görüşlerinden elde edilen veriler Tablo 2’de verilmiştir

Tablo 2: Okul Verimliliğini Etkileyen “Öğretmen” Faktörüne İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Önem Derecesi	
	\bar{x}	Ss
Öğretmenlerin sık sık okul değiştirmesi	3.55	1.018
Öğretmenlerin mesleki deneyimi	4.15	2.050
Öğretmenlerin mesleki yeterlikleri	3.84	.783
Öğretmenlerin olumlu kişisel özellikleri	4.04	.911
Öğretmenlerin eğitim düzeyinin yüksek olması	3.75	.933
Öğretmenlerin maddi gelirinin düşük olması	3.77	.911
Öğretmenlerin düzenli olarak hizmet içi eğitime alınmaları	3.76	.99
Öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreçlerinde yeni öğretim teknolojilerini kullanma becerisine sahip olması	3.92	.959
Öğretmenlerin sosyal ve iletişim becerilerinin iyi olması	4.00	.820

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenler, “Öğretmenlerin sık sık okul değiştirmesi” ve “Öğretmenlerin maddi gelirinin düşük olması” eğitimde verimliliği olumsuz olarak

etkileyen iki önemli faktör olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler; 4.15 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin mesleki deneyimi”, 4.04 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin olumlu kişilik özellikleri”, 4.00 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin sosyal ve iletişim becerilerinin iyi olması”, 3.92 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin öğretme-öğrenme süreçlerinde yeni öğretim teknolojilerini kullanma becerisine sahip olması”, 3.84 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin mesleki yeterlikleri”, 3.76 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin düzenli olarak hizmet içi eğitime alınmaları” ve 3.75 aritmetik ortalama ile “Öğretmenlerin eğitim düzeyinin yüksek olması” eğitimde verimliliği olumlu olarak etkileyen ve önem derecesi yüksek faktörler olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin, “Öğrenci” faktörüne ilişkin görüşlerinden elde edilen veriler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Eğitimde Verimliliği Etkileyen “Öğrenci” Faktörüne İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Önem Derecesi	
	\bar{x}	Ss
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 30 ve altında olması	3.95	.842
Sınıfların aşırı kalabalık olması	4.04	.853
Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olması	4.00	.878
Öğrencilerin güdülenmişlik düzeylerinin yüksek olması	3.85	.878
Öğrencilerin rehberlik servislerinden yararlanmada istekli olmaları	3.76	.925
Öğrencilerin kütüphane ve teknoloji merkezlerinden etkin olarak yararlanmaları	3.77	.925
Öğrencilerin okul dışı öğrenme kaynaklarından yararlanmaları	4.00	.846
Öğrencilere yönelik sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlenmesi	3.62	1.041

Tablo 3’te görüldüğü gibi öğretmenler, “öğrenciye” ilişkin faktörlerden yalnızca “Okul çevresinde gürültü yaratan kaynakların varlığı” eğitimin verimliliğini olumsuz olarak etkileyen önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenlerin, eğitimin verimliliğini olumlu olarak etkilediğini belirttikleri faktörlere ilişkin görüşlerinden elde edilen verilerin aritmetik ortalamaları $\bar{x}=3.62$ ile $\bar{x}=4.04$ arasında değişmektedir. Bu verilere göre, eğitimin verimliliğini olumlu olarak etkileyen en önemli faktör; 4.00 aritmetik ortalama ile “Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olması” olurken bunu; 4.00 aritmetik ortalama ile “Öğrencilerin okul dışı öğrenme kaynaklarından yararlanmaları”, ; 3.95 aritmetik ortalama ile “Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 30 ve altında olması”, 3.85 aritmetik ortalama ile “Öğrencilerin güdülenmişlik düzeylerinin yüksek olması”, 3.77 aritmetik ortalama ile “Öğrencilerin kütüphane ve teknoloji merkezlerinden etkin olarak yararlanmaları”, 3.76 aritmetik

ortalama ile “Öğrencilerin rehberlik servislerinden yararlanmada istekli olmaları” ve 3.62 aritmetik ortalama ile “Öğrencilere yönelik sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlenmesi” gelmektedir. Öğretmenlerin, “Yönetim” faktörüne ilişkin görüşlerinden elde edilen veriler Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Eğitimde Verimliliği Etkileyen “Yönetim” Faktörüne İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Önem Derecesi	
	\bar{x}	Ss
Okul yönetiminin uzlaşmacı bir yaklaşım benimsemesi	3.83	.875
Okul yönetiminin çelişkili kararlar alması	4.03	.830
Okul yönetiminin mevcut yetki ve sorumluluklarının kısıtlı olması	3.91	.967
Müfettişlerin okullara rehberlik amaçlı olarak gelmeleri	3.96	.890
Okulun finans kaynaklarının verimli kullanılması	3.99	.960
Okulda alınan kararlara tüm çalışanların katılımının sağlanması	4.03	.827

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenler, “Okul yönetiminin çelişkili kararlar alması” ve “Okul yönetiminin mevcut yetki ve sorumluluklarının kısıtlı olması” eğitimde verimliliği olumsuz olarak etkileyen iki önemli faktör olduğunu belirtmişlerdir. Öte yandan öğretmenler; 4.03 aritmetik ortalama ile “Okulda alınan kararlara tüm çalışanların katılımının sağlanması”, 3.99 aritmetik ortalama ile “Okulun finans kaynaklarının verimli kullanılması”, 3.96 aritmetik ortalama ile “Müfettişlerin okullara rehberlik amaçlı olarak gelmeleri” ve 3.83 aritmetik ortalama ile “Okul yönetiminin uzlaşmacı bir yaklaşım benimsemesi” okul verimliliğini olumlu olarak etkileyen ve önem derecesi yüksek faktörler olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin “Okul-Aile İşbirliği” faktörüne ilişkin görüşlerinden elde edilen veriler Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Eğitimde Verimliliği Etkileyen “Okul-Aile İşbirliği” Faktörüne İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Önem Derecesi	
	\bar{x}	Ss
Okul rehberlik servisinin etkin ve verimli çalışması	3.83	.966
Uygulanan eğitim programının bölgenin ihtiyaç ve beklentilerine uygun olması	3.96	.992
Okul çalışanlarının birbirleriyle ve velilerle ilişkilerinin olumlu olması	4.00	.895
Okuldaki öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarının düşük olması	4.08	.815
Ailelerin okuldaki çocuklarına eğitsel destek sağlama konusunda bilinçli olmaları	4.15	.835
Okulun bulunduğu bölge halkının eğitimin gücüne inanmaları	4.31	.817
Okul bölgesinde öğrencilere sunulan bilgi kaynaklarının çok ve çeşitli olması	3.89	.776

Tablo 5’de görüldüğü gibi öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen okul-aile işbirliğine ilişkin faktörlerden yalnızca “Okuldaki öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarının düşük olması” eğitimde verimliliği olumsuz olarak etkileyen önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenlerin, eğitimin verimliliğini olumlu olarak etkilediğini belirttikleri faktörlere ilişkin görüşlerinden elde edilen verilerin aritmetik ortalamaları $\bar{x}=3.81$ ile $\bar{x}=4.31$ arasında değişmektedir. Bu verilere göre, eğitimde verimliliği olumlu olarak etkileyen en önemli faktör 4.31 aritmetik ortalama ile “Okulun bulunduğu bölge halkının eğitimin gücüne inanmaları” olurken bunu; 4.15 aritmetik ortalama ile “Ailelerin okuldaki çocuklarına eğitsel destek sağlama konusunda bilinçli olmaları”, 4.00 aritmetik ortalama ile “Okul çalışanlarının birbirleriyle ve velilerle ilişkilerinin olumlu olması”, 3.96 aritmetik ortalama ile “Uygulanan eğitim programının bölgenin ihtiyaç ve beklentilerine uygun olması”, 3.89 aritmetik ortalama ile “Okul bölgesinde öğrencilere sunulan bilgi kaynaklarının çok ve çeşitli olması” ve 3.83 aritmetik ortalama ile “Okul rehberlik servisinin etkin ve verimli çalışması” faktörleri izlemektedir.

4.2. Eğitimde Verimliliği Etkileyen Faktörlerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Öğretmenlerin, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerinin kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik olarak elde edilen bulgulara bu başlıkta yer verilmiştir. Öğretmen görüşlerinin branşlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmen Görüşlerinin Branşlarına Göre t Testi Sonuçları

Branş	N	\bar{x}	Ss	Sd	T	p
Fen ve Mat. Alan	82	3.98	.519	232	.199	.282
Sosyal Alan	152	3.91	.497			

Tablo 6’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşleri, branş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda elde edilen t(.199) değeri t tablo değerinden küçük olduğu için .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [t(232) = .199, P>.05]. Buna göre öğretmenlerin branşları onların okul verimliliğini

etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir. Öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları eğitim kademesine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmen Görüşlerinin Görev Yaptığı Eğitim Kademesine Göre t- Testi Sonuçları

Eğitim Kademesi	N	\bar{x}	Ss	Sd	T	P
İlköğretim	127	3.95	.435	232	6.445	.012
Ortaöğretim	107	3.92	.579			

Tablo 8’de öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerinin görev yaptıkları eğitim kademesine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Yapılan t-testi sonucuna göre anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır [$t(232) = 6.445, P < .05$]. Bu sonuca göre, eğitim kademesi değişkeni öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerini etkileyen önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Tablo 7 genel olarak incelendiğinde, belirlenen faktörlerin eğitimde verimliliği etkilediğine ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin daha yüksek oranda katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Öğretmen görüşlerinin öğretmenliği tercih nedenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmiştir

Tablo 8: Öğretme Görüşlerinin Öğretmenliği Tercih Nedenlerine Göre ANOVA Sonuçları

Öğretmenliği Tercih Nedeni	N	\bar{x}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P
1. İstedğim için	166	3.96	.507	Gruplar arası	.394	2	.197	.77	.46
2. İş olanağı için	49	3.86	.483	Grup içi	59.172	231	.256		
3. Ailem istediği için	19	3.92	.554	Toplam	59.567	233			
Toplam	234	3.93	.505						

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşleri, öğretmenliği tercih nedenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen $f(.770)$ değeri f tablo değerinden küçük olduğu için .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$f(231) = .770, P > .05$]. Buna göre öğretmenlerin öğretmenliği tercih nedenleri onların eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerini etkileyen bir değişken olmadığı söylenebilir. Ancak öğretmenliği isteyerek tercih edenlerin, belirlenen faktörlerin okul verimliliğini etkilediğine daha yüksek oranda katılım göstermişlerdir. Bunu ailem istediği için tercih ettim diyenler ve son sırada ise iş olanağı olduğu için tercih ettim diyen öğretmenler izlemiştir.

Öğretmengörüşlerinin alandaki yenilikleri takip etme durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmiştir

Tablo 9: Öğretmen Görüşlerinin Yenilikleri Takip Etme Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Yenilikleri Takip Durumu	N	\bar{x}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Fark
1. Her zaman	51	3.95	.603	Gruplar arası Grup içi Toplam	3.565	3	1.188 .243	4.881	.003	1-4 2-4
2. Arasına	140	4.00	.430		56.002	230				
3. Nadiren	5	3.80	.206		59.567	233				
4.Takip etmiyorum	38	3.67	.564							
Toplam	234	3.93	.505							

Tablo 9’da öğretmenlerin, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerinin alandaki yenilikleri takip etme durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucuna göre anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır $f(230) = 4.881, P < .05$. Bu sonuca göre, alandaki yenilikleri takip eden öğretmenlerin belirlenen faktörlerine eğitimde verimliliği etkileme açısından önem derecelerinin daha yüksek olduğuna ilişkin görüşbelirttikleri söylenebilir. Toplumsal alanlardaki yenilikler eğitimin verimliliğini de etkilediği düşünüldüğünde, yenilikleri takip eden öğretmenlerin eğitimdeki verimliliğini etkileyen faktörlerle daha fazla ilgili oldukları söylenebilir. Ortaya çıkan bu anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey testine göre, farkın yenilikleri her zaman takip eden öğretmenlerle hiç takip etmeyen öğretmenler ve yenilikleri ara sıra takip eden öğretmenlerle yine hiç takip etmeyen öğretmenler arasındaki görüş farklılığından kaynaklandığı belirlenmiştir. Öğretmengörüşlerinin aylık olarak izlenen dergi sayısına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir

Tablo 10: Öğretmen Görüşlerinin İzledikleri Dergi Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

İzlenen Dergi Sayı	N	\bar{x}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Fark
1. 0	144	3.85	.536	Gruplar arası Grup içi Toplam	2.513	3	.257	5.088	.007	1-2 1-3
2. 1	66	4.05	.418		57.054	231	.247			
3. 2	24	4.12	.443		59.567	233				
Toplam	234	3.94	.505							

Tablo 10’da görüldüğü gibi eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin aylık olarak izlenen dergi sayısına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda anlamlı

farklılık ortaya çıkmıştır $f(231) = 5.088, P < .05$]. Ortaya çıkan bu anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey testine göre ayda bir dergi izleyen öğretmenlerle hiçbir dergi izlemeyen öğretmenler ve ayda iki dergi izleyen öğretmenlerle hiçbir dergi izlemeyen öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşleri arasındaki farktan kaynaklandığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre, öğretmenlerin izledikleri mesleki dergi sayısı arttıkça, okul verimliliğini etkileyen faktörlerle daha fazla ilgili oldukları belirlenmiştir. Aylık iki mesleki dergi izleyen öğretmenler, okul verimliliğini etkileyen faktörlerle daha fazla ilgili olurken, bunu ayda bir dergi izleyen öğretmenler takip etmiştir. Eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerle en az ilgili olan öğretmenler ise hiçbir mesleki dergi izlemeyen öğretmenler olmuştur. Öğretmen görüşlerinin interneti kullanma amacına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Öğretmen Görüşlerinin İnternet Kullanma Amacına Göre ANOVA Sonuçları

İnternet Kullanma Amacı	N	\bar{x}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P
Araştırma	56	4.06	.553	Gruplar arası Grup içi Toplam	1.485 58.081 59.567	5 228 233	.297 .255	1.17	.327
İletişim	15	3.99	.825						
Bilgi edinme	71	3.86	.428						
Bilgiye erişme	51	3.89	.439						
Eğlence	5	3.78	.618						
Oyun oynama	36	3.93	.467						
Total	234	3.93	.505						

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşleri, interneti kullanma amacına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen $f(1.166)$ değeri f tablo değerinden küçük olduğu için .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$f(228) = 1.166, P > .05$]. Öğretmenlerin interneti kullanma amacına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları 4.06–3.78 arasında değişmektedir. Bu verilere göre, belirlenen faktörlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörler olduğuna ilişkin en yüksek düzeyde katılımı interneti araştırma amacıyla kullananlar olurken, en düşük düzeyde katılımı ise interneti eğlence amacıyla kullanan öğretmenler olmuştur. Öğretmen görüşlerinin aylık okunan kitap sayısına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmen Görüşlerinin Okudukları Kitap Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Kitap Sayısı	N	\bar{x}	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P
1. 0	20	3.92	.515	Gruplar arası Grup içi Toplam	1.471 58.096 59.567	5 228 233	.294 .255	1.155	.333
2. 1	85	3.94	.483						
3. 2	88	3.90	.530						
4. 3	25	3.93	.486						
5. 4	16	4.17	.482						
Toplam	234	3.93	.505						

Tablo 12’de öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşleri, aylık okunan kitap sayısına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla yapılan ANOVA sonucunda elde edilen $f(1.155)$ değeri f tablo değerinden küçük olduğu için 0.05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$f(228) = 1.155, P > .05$]. Öğretmenlerin aylık olarak okudukları kitap sayılarına baktığımız; ayda dört kitap okuyan öğretmenlerin belirlenen faktörlerin, eğitimde verimliliği etkileyen faktörler olduğuna en yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Bunu ayda bir kitap, ayda üç kitap ve ayda iki kitap okuyan öğretmenler takip etmiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

Eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, elde edilen bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Eğitimde verimliliği etkileyen; fiziki yapı, öğretmen nitelikleri, öğrenci özellikleri, yönetim anlayışı ve okul-aile işbirliği gibi okul değişkenlerine ilişkin faktörleri belirlemeye yönelik öğretmen görüşlerinden ulaşılan sonuçlar şöyle sıralanmaktadır.

- Öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerden “*Fiziki Yapı*”ya ilişkin olarak belirlenen faktörlerin tümünün önem derecesini öğretmenler “önemli” olarak belirtmişlerdir. Çalışmada ulaşılan bu sonuç, Çelik ve Katılmış (2010)’ın “Okulların fiziksel altyapı ve materyal eksikliği öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir” bulgusuyla teyit edilmektedir. Yine Booser ve Rouse (2001), Akbaba, Altun ve Çakan (2008)’in “okulların fiziksel imkânlarının yeterli olmasının öğrenci başarısını olumlu etkilediği” bulguları çalışmada bu sonucunu destekler niteliktedir. Fried (2008) ve Jones (2004)’un yaptıkları çalışmalarda

“teknoloji kullanımının başarıyı doğrudan etkilemediğini” belirtmişlerdir. Bu bulgular da çalışmada sonuçlarını önemli oranda güçlendirmektedir.

- Öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerden “*Öğretmen Nitelikleri*”ne ilişkin olarak belirlenen faktörlerin tümünün önem derecesine öğretmenler “önemlidir” demişlerdir. Bu bulgu, Çelik ve Katılmış (2010)’ın “Öğretmenin, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmaması, kendilerini çağdaş gelişmeleri izleyerek yenilememeleri, bugün için kısmen klasikleşen anlatım yöntemini süreklilercih etmeleri öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir” bulgusu ile örtüşmektedir.
- Öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerden “*Öğrenci Özellikleri*”ne ilişkin olarak belirlenen faktörlerinin tümünün önem derecesine öğretmenler “önemli” olarak belirtmişlerdir. Ulaşılan bu sonuç, Çelik ve Katılmış (2010)’ın “Öğrencilerin, derse ve dersin öğretmenine karşı tutumları, düzenli çalışmama, içinde bulunduğu sosyal çevre ve zihinsel yetersizliklerinin başarılarını etkilediği görülmektedir” bulgusu tarafından desteklenmektedir.
- Öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerden “*Yönetim Anlayışı*”na ilişkin faktörler olarak belirlenen faktörlerin tümünün önem derecesine öğretmenler “önemli” olarak belirtmişlerdir. Yavuz (2009)’un “Okul müdürlerinin okulun paydaşlarının geri bildirimlerinden yeterince faydalanmadıkları anlaşılmaktadır” bulgusu ile Çelikten (2004)’in “Okul müdürlerinin en az zaman ayırdıkları işlerden birisi de okul-çevre ilişkileridir” bulguları okul yönetiminin okul verimliliğini artırmada önemli bir faktör olduğunu göstermektedir.
- Öğretmenler, eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerden “*Okul-Aile İşbirliği*”ne ilişkin olarak belirlenen faktörlerin tümünün önem derecesi öğretmenler tarafında “önemli” olarak görülmüştür. Ulaşılan bu sonuç, Tural, (2002)’in “Ailenin sosyo-ekonomik durumu öğrenci başarı farklılıklarını açıklamada çok önemlidir” ve Aslanargun (2007)’un “Okula yönelik ilgisizliğin ve dolayısıyla okul-aile işbirliğinin gerçekleştirilememesinin temelinde, okulun amaçlarının veliler tarafından yeterli ölçüde bilinmemesi ve buna bağlı olarak benimsenmemesi yer almaktadır” bulgularıyla desteklenmektedir.

2. Öğretmenlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin görüşlerinin kişisel özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analizlere dayalı olarak elde edilen sonuçlar şöyle sıralanabilir.

- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri branşlarına göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Ancak belirlenen faktörlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörler olduğuna en yüksek düzeyde fen ve matematik alanındaki öğretmenleri olmuştur.
- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri, öğretmeni oldukları eğitim kademesine göre, ilköğretim öğretmenleri lehinde anlamlı farklılık göstermiştir.
- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri öğretmenliği tercih nedenlerine göre anlamlı farklılık göstermemiştir.
- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri, alandaki yenilikleri takip etme durumuna göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bu durum, alandaki yenilikleri her zaman takip ediyorum diyen öğretmen görüşleri ile hiçbir zaman takip etmiyorum diyen öğretmen görüşleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir.
- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri alanları ile ilgili aylık olarak takip ettikleri dergi sayısına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bu fark ayda iki dergi takip edenlerle hiç dergi takip etmeyen ve bir dergi takip edenlerle hiç dergi takip etmeyen öğretmen görüşleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir.
- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri, interneti kullanma amacına göre anlamlı farklılık göstermemiştir.
- Eğitimin verimliliğine etki eden faktörlerin belirlenmesinde öğretmen görüşleri aylık okudukları kitap sayısına göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Ancak belirlenen faktörlerin eğitimde verimliliği etkileyen faktörler olduğuna en yüksek düzeyde ayda dört kitap okuyan öğretmenler olmuştur.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Eğitimin verimliliğini etkileyen faktörler olarak belirlenen; fiziki, öğretmen, öğrenci, yönetim ve okul-aile işbirliğine ilişkin tüm faktörlerin öğretmenler tarafından önemli görüldüğü belirlenmiştir. Bu faktörlerin eğitimde verimliliği olumlu olarak etkilemesi ve eğitimde verimliliği artırmaya yönelik olması için aşağıdaki öneriler dikkate alınmalıdır.

- Okulların; fiziki altyapıları, ısıtma, aydınlatma, ses sistemleri, sınıfların düzeni, teknolojik donanımı, yeterli araç-gereçlerin varlığı ve işlevselliği istenilen düzeyde olmalıdır.
- Öğretmenlerin alandaki yeniliklere uyum sağlamaları için düzenli olarak hizmet içi eğitime alınmaları ve ekonomik olarak desteklenmeleri gerekmektedir.
- Öğrencilerin; rehberlik servisinden ve kütüphanelerden yararlanmaları sağlanmalı ve sınıflardaki öğrenci mevcutları makul seviyeye getirilmelidir.
- Okul yönetimi, okul ile ilgili kararlarda tüm iç paydaşlarının görüşünü almalı, öğretmenlere karşı denetimden çok rehberlik görevini üstlenmeli ve okul kaynaklarını verimli olarak kullanmalıdır.
- Okul, öğrenci velileri ile düzenli olarak görüşmeler yapmalı ve velilerin çocuklarına eğitsel destek sağlamaları konusunda okul tarafından bilgilendirilmelidir.

2. Eğitimde verimliliği etkileyen faktörlerin belirlenmesine ilişkin öğretmen görüşleri yenilikleri takip etme durumuna ve izledikleri dergi sayısına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Yenilikleri her zaman takip edenlerle, izledikleri dergi sayısı fazla olan öğretmenlerin daha duyarlı olmaları bu iki değişkenin önemini vurgulamaktadır. Bu nedenle eğitim alanında meydana gelen tüm yenilikler konusunda öğretmenlerin bilgilendirilmesi ve tüm öğretmenlerin aylık olarak en az iki mesleki dergiyi düzenli olarak izlemeleri sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Altun-Akbaba, S. ve Çakan, M. (2008). Öğrencilerin Sınav Başarısına Etki Eden Faktörler: LGS/ÖSS Sınavlarındaki Başarılı İller Örneği. *İlköğretim Online*, 7(1). (<http://ilkogretim-online.org.tr>. Erişim tarihi, 30.12.2009).
- Aslanargun, E. (2007). Okul - Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18.
- Atay, İ. D. (1988). *İşletmelerde İnsan Gücü Verimliliğini Etkileyen Faktörler*. MESS yayınları, Ankara.
- Basinger, J. (2000) “**TeachingAccreditorIssues New Standards**”, *TheChronicle of HigherEducation*. 46,12–16.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). *Eğitim Yöneticiliği*. Binbaşıoğlu Yayınevi. Ankara
- Boozer ,M.&Rouse, C. (2001). “IntraschoolVariation In Class Size: PatternsAndImplications”. *Journal of Urban Economics*. 50(1), 163–189.
- Bursalıoğlu, Z. (1997). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Pegem Yayınları, Ankara.
- Cradler, J. (1996). ImplementingTechnology in Education: RecentFindingsFromResearchand Evaluation Studies. Online, Retrieved 12 November- <http://www.wested.org/techpolicy/refind.html>. Erişim tarihi, 11.10.2010.
- Çelik, H. ve Katılmış, N. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derslerindeki Öğrenci Başarısını Etkileyen Unsurlara İlişkin Görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22:128 – 153
- Fried, C., B., (2008). In-Class Laptop UseAndİtsEfects On Student Learning ComputerandEducation, 50, 906–914.
- Glasser, W. (2000). *Kaliteli Eğitimde Öğretmen*. Beyaz Yayınları, (Çeviren; Ulaş Kaplan)
- Gunter, M.A.and Jan S. (1999). *Instruction-A ModelsApproach*. Third Edition. USA.
- Jones, K.,(2004). Using Interactive Whiteboards in theTeachingand Learning ofMathematics: a ResearchBibliography, *MicroMath*, 20(2), 5-6.
- Kaynak, Tuğray (2002). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.293.
- Lawless, K. A. (2003). BecomingLiterate in TheTechnolojical Age. New TesponsibilitiesandToolForTeachers. *The Reading Teacher*, 570(7).
- Özabacı, N. (2005). *Öğrenci Başarısızlığının (Akademik Başarısızlığın) Nedenleri ve Bazı Pratik Çözüm Önerileri*. E- Özet Eskişehir Eğitim Hizmetleri Merkezi, 1(2).
- Özdayı, N. (2004). Öğrenci ve Öğretmenlerin Gözüyle Sınıf Yönetimi Sorunlarına Genel Bir Bakış. *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*, 1, (375–394). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünal, L. (1996). *Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi*. Ankara: EPAR Yayınları

Richards,Donald. (1986). *ProductiveandEffective Schools*. Chicago, Illinois: TheAnnual Conference of TheAmerican Finance Assocation.

Tural, N. (2002). Öğrenci Başarısında Etkili Okul Değişkenleri ve Eğitimde Verimlilik. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35;1–2

Şanlıurfa MEB. (2010). Okullarımız ve Öğretmenlerimiz. <http://sanliurfa.meb.gov.tr/2010> Erişim Tarihi, 21.11.2010

Yavuz, M. (2009). Okul Müdürlerinin Yönetimle İlgili Görüş ve Uygulamalarının Yönetim Kuramları Bakımından Değerlendirilmesi.*Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 121–155.

Not: Bu çalışma, 5-8 Ekim 2011 tarihleri arasında Anadolu üniversitesi tarafından düzenlenen “The First International Congress On Curriculum And Instruction Kongresi”nde Sözlü bildiri olarak sunulmuştur.